

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria sexta post cineres Sermo p[ri]mus

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

ascendere oportet hierosolimam.
Prima affectio vere humilitatis
Secunda dispositio recte credulitatis.
Tertia consideratio diuine veritatis.
Prima igitur etc. **Q**uod ut dicitur in psalmo. Humiles spiritu saluabit. Debet autem esse homini humilitas ex recognitione nostre infirmitatis: nostre indignitatis: et diuine sublimitatis. Primum notat ex verbis Ecceurionis: Domine puer meus ia. in do. para. et male torquet. Tertio misereabiliter iacet et torquet peccatrix anima. **D**ice. xiiij. Corruisti iniquitate tua. **S**ecundum notat cum dicitur: Domine non sum dignus ut intres etc. **A**ugustinus de verbis domini. Discedo se indignum prestiter dignum non ut intra ei pariteres: sed in eius cor spiritum dei charis intraret. Neque hoc ita decet nisi eum qui timebat in domum intrare corde gustaret. **T**ertium notat spiritus: cum dicitur Domine. **H**iero. Ultra corporis regimine latentem vidit diuinitatem.
Secunda est dispositio recte credulitatis. fidei que apparet primo ex modo interrogationis quia dicitur: tunc dicit spiritus: Domine puer meus. **C**hrystus. Fidei Ecceurionis vide: quod non dicit: veni et sana eum. **I**tem exemplo huius orationis: quia dicit. Nam et ego homo sum etc. **C**hrystostomus. Sciebat quoniam astabant ei angeli inuisibiliter ministrantes: quod ostendit spiritus in opere. quod esset angelus cessant: tamen infirmitates precepti eius ynuacibus expellunt. **I**tem apparet fides eius ex testimonio diuine approbationis. **Q**uod dicitur Domine Amen dico vobis: non inueni tantam fidem in israhel. **D**uige. **J**an. israhelis princeps pro filio petens non dicit: dicit spiritus: sed: veni velociter. **N**icodemus de fidei sacro audies: ait Quomodo possunt hec fieri. **M**aria et martha dicunt. Domine si fuisses frater meus non fuisset mortuus? **Q**uod dubitates quod ybius adesset dei potentia. **I**mitremur ergo fidem huius Ecceurionis ut ad nos veniat dominus. **N**am ut habet **E**pistolam. iij. **C**his bicat pro fide in cordibus nostris. **T**ertia consideratio diuine veritatis. **A**ppet autem in euangelio triplex veritas. **P**rima veritas beatus inuolentia. quod dicitur **E**go veni et curabo eum **C**hrystus. **I**lle pro suo petebat et dominus ire propter nos doceat non colere magnos et conueniunt modicos **S**ecunda veritas iusticie. quia dicitur Domine Amen dico vobis: multi ab oriente et occidente etc. **F**ilii autem regni eiecientur etc. videlicet in diuina. iij. post epiphaniam. ser. iij. **T**ertia est veritas. quod dicitur. **G**ladi et sicut creditur

sti fiat tibi. et sanatus est puer ex illa hora **C**hrystus. **U**bi velocitate admirare. neque ei solum care: sed in momento temporis habere facere charitatem ostendebat. **E**t hoc quod prope dicitur quod potes est saluare animas: si cum vera fide de et humilitate ad eum accedam. **E**xemplum in magdal. cui se humilanti ad pedes eius et amare flenti dicit. **F**ides tua te saluam fecit. **L**u. vij.

Tertius ar. sicut in do. f. epiph. sermone primo aut secundo.

Seria sexta post cineres
Sermo primus

Ecce ascendimus
Em etc. **C**lama ne cesses. **E**sa. vij. **U**ult dominus populum super horum tari ut se propter ad ascendendum hierosolimam **E**t in epla **H**ezada sunt tria ad hoc inducitur **P**rimus saluatoris exhortatio **C**lama ne cesses **Q**uasi tuba etc. **S**ecundum est exhortationis ratio. **I**bi: me etiam de die in diem querunt et scire vias meas volunt. i. scire se vel se le predicant. **H**ebant enim reputationem de propria iusticia et ieiunabant **T**ertium rationis consideratio. cum dicitur: nonne hoc est maius ieiunium quod elegi etc. **C**essare vias a malo et opibus pietatis intendere: sine quibus non valet ieiunia aut alie austeritates.

Ecce ascendimus etc.
Primus articulus. **A**n pnia que est via ascendendi hierosolimam sit virtus? **Q**uod no. quia pnia est sacramentum. **C**ontra. **M**art. iij. **P**enitentiam agite. glo dicit. et ponit a magistro i. iij. dist. ix. **P**rima virtus est pro pniaz primere ytere boiem. **R**udert **B**on. in. iij. dist. ix. **N**otandum quod pnia est expulsiva peccati actus quod est macula animam deformans: ad malum inclinans: a bono debilitans: natura vulnerans propter peccata propter actum voluntatis cum delectatione et delibatione. **D**elere autem culpam ut deformantem est gratia reformans. **U**t ad malum inclinante et a bono debilitante est virtutis habitantis. **U**t vulnerante est sacramenti curans. **U**t actu propter peccata per altum voluntatis cum delectatione et tristitia seu passionis dicitur: sic actus detestatiui cui est annexa talis tristitia. **I**tem pnia recte dicitur gratia: propter sacramentum: actus et passio sunt diuersas conditiones.

Feria. VI. post Cineres

In ea reptas tñ p ordiez ad vññ. Vñ nō dñ
pnia his modis oino equo: sed anagge
ce. **Hec Bona.** Pro fundamēto. Dis
vñt cōsistit circa difficilia. Quid. de pon
to. Difficile est fazeor: sed tendit in ardua
vñt. Et Arist. ij. Eth. Sedū fctur at
tingere difficile ē. Cū qñrit An pnia rē.
Dic rñ. Et qñclude: qñt oino optz pctō
rē penitere et dolēdo z facim recipiēdo vt
grām recipiat. Ad qd vt studeam: mlti
pliciter nos dñs iuitat. Vñ Ezech. vij.
Et qre moriemī dom? israel: qz nolo mor
tē pctōis: sed vt puertat z viuat: dñs.
Reuertimī z viuite. Vñ z ipse fili? dei ad
nrās miseras vñt: vt silis nob fact? nos
mag? attraheret: z n̄ p nūcios nec p lras
sed p seipm viua voce taz p̄bis q̄ exēplis
rñib? z pabolis z miracul ad pniāz puo
caret. vñ Esa. xliij. Reuertere ad me: qm̄
redemi te. **Figura talis vocatōis Exo.**
ij. qñ vocauit dñs hebreos q̄ de egypto. vt
irēt viā triū diez in solitudinē z imolarēt
ei. Spūalr hebrei interpretant transeuntes
q̄les sūt oēs viatores q̄ vocant de egypto
id est de pctō. Et Lu. v. et Matt. ix. Non
veni vocare iustos: sed pctōres ad pniā.
Secūdu ar. In euāgelio qd scribit
Mat. v. tria ponunt mltū necessaria
ad ascendendū rē.
Primū est veritas exhortationis.
Secundū vtilitas executōis
Tertiū puritas intentōis.
Primū igit rē. cū dñt Audistis rē. vsqz: et
calūniātib? vos. glo. Sciendū in toto cor
pore legis nō esse sepiū: odio habebis inī
micū tuū. sed h̄ dñt qñtū ad traditiōez scri
bz? qd videt hoc addēdū qz dñs p̄cepit
filys israel psequi inimicos suos z delere
amalech de sub cele. Aug. j. faustū. Au
ditō igit rē nō intellectu qd antiq̄s dictum
est: odere inimicū: ferebant hoies in hois
odiū: cum tñ nō diceret odire nisi viciū.
Hos q̄ corrigit dñs cū dñt. Ego aut dico
vobis: diligite inimicos vros. i. ipsas pso
nas: non iniqrates. Nā vt dñt Aug. Sic
diligēdi sūt hoies vt eoz odio habeant er
rores. Itē vt dñt Greg. Oportz p̄sare qd
debemus iusticie ferietz z qd ruine pctōz.
Nā cū puerum quēqz oipotēs punit/cō
gaudēdū est iusticie iudic? z cōsolēdū est
miserie p̄cūz. rñ. moral. Sed forte dicūt

aliq: Almis difficile est diligere inimicū
Lerte difficile nō est vt dñs p̄cepit. Lby
sost. Sicut qd dicitū est: Nō cupisces. nō
dicitū est ad carnē: sed ad aiām: sic in h̄ lo
cō caro q̄ suū inimicū diligere nō p̄t: aiā
aut p̄t. Vñ q̄ nocemur ab aliq: et si senti
mus odiū: nō tñ p̄sentim? nec exēq volub
mus. Recognosco qz caro nra odit inimicū:
aiā p̄o diligit. **Secūdo ponit remediū**
um j̄ iniuriā locutiōis q̄ sit detrahēdo vt
male faciēdo: cū dñt. Orate p p̄sequētib? et
ca. vos. Sic fecit brūs stephan? vt habet
Act. vij. Tertiū j̄ iniuriā opatōis: cū
dñt Bñfacite his q̄ oderunt vos: etiā vos
p̄sequēdo. Glo. Cōtra ecclīaz trib? modis
pugnaf. Odit: verbis: et cruciatu corp̄is.
Ecōtra Ecclīa diligit: orat: et benefacit.
Sic aut Rich. in. ij. di. xxx. Bñfacere inī
mīcū bñ si offert oportunitas: cumulus ē
p̄fectiōis: nō necessarie obligatiōis: nisi q̄
ad effect? generales q̄ cōst alijs impēdun
tur: vt oziōnes cōes: p̄dicatiōes: elemosy
ne rē. Dare in cōi salutiōes z silia: nisi i
casu in q̄ aliq̄s timeret inimicū et h̄ mag?
puocari vt aliō malū oziri. Vñ p̄o neccē
tas incūbit: tūc inimicū bñfacere ē genera
lis z necessarie obligatiōis. Sic itaqz get
neratū tenet hō n̄ velle malū inimico: vel
le aut bonū spūale salutis: bonū aut tpale
nō nisi in articlo neccētat. j. Jo. ij. Qui
habuerit subam mūdi hui? z viderit frēm
suū neccētatēz h̄e? z clausit visor: a sua
ab eo: quomō charitas dei manet in illo.
Secundū est vtilitas executōis: cū dñt.
vt sitis filij pa. v. rē. Filij in quā p̄ bonitā
tis imitationē: p̄ grē adoptionē: z p̄ herē
ditat? adeptiōem. Beda. Nulla maior p̄
esse merces q̄ filios hoim terrigenas effi
ci filios dei. Et subdit: q̄ solē suū oziri rē.
quia. s. nō solū amīcū sed etiā inimicū bene
facit. Et sic dñt Aug. i. ser. dñi. potest p̄ so
lē intelligi sol iusticie: z p̄ pluuiā irrigatio
doctrine. qz z bonis z malis euāgelizat? ē
ch̄is. Et addit dñs. Si em diligat. s. tm̄
eos q̄ vos diligūt: quā mercedē hēbitis?
Nōne publicani rē. Et si saluaueris frēs
vros tm̄: qd em fa. nōne z ethnici rē. Et
nici inq̄. i. gentiles: vt dñt Raban? qui ta
les sunt vt fuerūt genti. s. sub pctō. Et h̄
nos em grece: latine dñt gēs. Notandū tñ
q̄ diligere amicū est magis debitūz. nec a

dilectione amicorum (si ex charitate fiat) excludit omne meritum. sed ab illa quae sola ex naturalis inclinatione procedit respectu cuius dilectio inimicorum: multo magis meritoria est quam a charitate procedit. Tade autem concludit de minimis. Estote ergo perfecti etc. Remigius. Ipse quidem deus perfectus est ut omnipotens: homo autem ut optate adiutus. Hec autem est perfectio necessaria ut obseruemus totam legem. Iacobus. Sitis perfecti: et integri in nullo deficientes. Tertium est puritas intentionis: cui dicitur. Attendite ne iustitiam vestram etc. Augustinus. li. sen. psperi. Quas vires nocendi habeat humane laudis amor: non sentit nisi quae ei bellum indicerit. quia cuius facile est laudem non capere dum negat. difficile tamen est in ea non delectari dum offert. Sequitur. Cum ergo facis elemosinam etc. non facias propter laudem hominum. Te ergo faciente elemosinam: nesciat sinistra etc. Augustinus. in sermone domini. Sinistra significat laudis affectionem. Dextera autem intentionem implendi precepta dei. Sequitur: alioquin mercedem non habebitis etc. Chrysostomus. Quid a deo recipies quod deo nihil dedisti. Nam quod propter deum fit: deo datur: quod autem propter homines in ventos effunditur. Exemplum narrat Celsarius. Tunc quidam miles quidam defunctus est. Notate quod quidam castrum in quo erat eius vxor sic percussum est ut videret terram motus fuisse. Et ecce ostia camere subito aperta sunt. Daturus igitur ei est. quem cum inquisisset de statu suo: respondit: eternis penis damnatus sum. Illa igitur territa nimis: dicitur. Vestrum nostrum omnibus peregrinis et pauperibus paruit: et non possunt ista. At ille. Nihil mihi paruit ad vitam eternam: eo quod ex vana gloria: non ex charitate a me facta sunt. Cuius velle eum ulterius interrogare: ille ait. Concessum est mihi apparere: sed non licet diutius remorari: quia diabolus stans foris expectat me. et si folia omnium arborum fraterent in linguas: tormenta mea exprimere non possent. Post hec euocatus est: et impulsus totum conculcavit castrum: et eiulatus eius auditus. Ecce impletum est in illo quod loquitur scriptura. Potentes potenter tormenta patientur. De huiusmodi dicitur Osee. viij. Ventum seminauerunt et turbine metent.

Quartus articulus. Audistis etc. Neque fit iniuria ei qui laudem hominum querit quam prius celesti gloria. Nam dicit res

gula iuris. Scienti et consentienti non fit iniuria neque dolus. de reg. iur. Aemo. Pone casum in ingenio qui sciens et plentis contrahit cum serua vel eouerso. xxix. q. ij. Siquis ingenius. Et intellige scienti vel scire debenti. Ad hoc facit. xvij. dist. Ad dicitis. Siquis vestrum haberet merces preciosas unde possit habere mille aureos: si vellet libere alicui dare pro ducato: nulla fit ei iniuria si pro illo precio accipiant. Sed credo statum illum qui sic daret etc. Expone et applica Notando quae cauenda sit in operibus bonis ostentatio et vana gloria. Augustinus in sermone domini. Sufficit tibi ad promerendum premium ipsa conscientia: si ab eo premium expectas qui solus conscientie inspector est.

Sabbato post cineres
Sermo primus

Ecce ascendimus

maius etc. Deus domini locutus est. Esa. lviij. Deus domini multa locutum est ut doceret nos ascendere etc. In epistola autem hodierna loquitur triplicem utilitatem vere penitentiae et conuersionis ad deum. Prima est utilitas illustratiois et gratiae et glorie: quia hec dixit dominus. Si abstuleris de medio tui catenam scilicet vicioz etc. Quies in tenebris lux tibi etc. Secunda est utilitas fructificationis: cum dicitur. Et eris quasi hortus irriguus etc. Tertia est utilitas diuine consolationis: cum dicitur. Si auerteris a sabbo peccati tunc delectaberis super domino. Salutatio.

Ecce ascendimus etc.
Primus articulus. An penitentiae virtus concipiat ex timore? Non. Timor causat ab amore. ergo prima ratio concipiendi est amor. Contra est magister in iij. dist. xvij. Respondet Bonauentura ibidem. Origo prae virtutis effectiua deus est: sed dispositiua a nobis. Dispositio autem hoc ordine procedit. Primo necesse est dei bonitatem et iustitiam cognoscere cui displicet omne malum: et cognoscere se aliquid fecisse displicens diuinae bonitati. Et hec est recognitio culpe ex qua etiam cognoscit homo se obligatum ad penam. Se